ISSN 2078-5119. Теорія і практика викладання української мови як іноземної. 2019. Випуск 14. С. 56–68
Theory and Practice of Teaching Ukrainian as a Foreign Language. 2019. Issue 14. P. 56–68

ІІ. СЕМАНТИКА І ПРАГМАТИКА. УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА В АСПЕКТІ НАВЧАННЯ ВИДІВ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 811.161.2’42:37.026

ТВОРЧЕ ПИСЬМО: КОРЕЛЯЦІЯ РІЗНИХ ЗНАЧЕНЬ ТЕРМІНА

Ганна Швець

Інститут філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
кафедра української та російської мов як іноземних,
бульвар Тараса Шевченка, 14, кімн. 61, 01017 Київ, Україна
тел.: 044 239 34 39
ел. пошта: hannash@meta.ua
http://orsid.org/0000-0002-1068-048X

У статті проаналізовано поняття “творче письмо” (“creative writing”) у його основних значеннях: 1) освітня програма для майбутніх літераторів; 2) дисципліна в системі професійної освіти філологів, журналістів, а також у системі середньої та неформальної освіти рідною мовою; 3) вид навчального письма в процесі оволодіння рідною та іноземною мовами. Розглянуто різні концепції творчого письма, схарактеризовано специфіку та переваги цього виду роботи. Наголошено на важливості творчого письма для формування й розвитку текстуальної компетентності іноземних студентів гуманітарних спеціальностей, яка є основою професійної компетентності фахівця-гуманітарія.

Ключові слова: творче письмо, креативне письмо, creative writing, українська мова як іноземна, текстуальна компетентність, іноземні студенти гуманітарних спеціальностей.

DOI: http://dx.doi.org/10.30970/ufl.2019.14.2722

Постановка проблеми. Особистісна орієнтованість сучасного освітнього процесу, його спрямованість на розвиток творчого мислення та апеляція до емоційної сфери зумовлюють звернення до методів, які надають учневі максимальну можливість індивідуального самовираження. У цьому контексті творче письмо виступає ефективною формою роботи, яка не лише розвиває мовні здібності (збагачується словниковий запас і палітра лексико-граматичних конструкцій, формується комплексне відчуття тексту й мови загалом), а й позитивно впливає на психоемоційну сферу особистості (долається страх, зростає віра у власні мовні здібності, підвищується самооцінка) [6].

Практику творчого письма, однак, обмежує низка упереджень, базованих на уявленні про те, що креативне використання мови вимагає високого рівня володіння нею та, головне, обдарованості, таланту, – тож така форма роботи є елітарною, складною. Ця думка, очевидно, виснувана з історії творчого письма як освітньої програми (чи окремої дисципліни) з письменницької майстерності в межах формальної та неформальної освіти. Крім такого тлумачення терміна, існує його

© Швець Ганна, 2019

розуміння як виду навчального письмового мовлення в курсі рідної та іноземної мов. Ці значення, безумовно, пов'язані, і усвідомлення спільного й відмінного між ними важливо для успішного використання творчого письма в мовному навчанні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі становлення й розвитку творчого письма (creative writing) як системи професійної освіти літераторів присвячено чимало праць зарубіжних дослідників (G. Harper, G. Garrett, T. Grimes, A. Levy, D. G. Myers та ін.), які вивчають досить довгу (майже столітню) його історію в Сполучених Штатах Америки та інших англомовних країнах, узагальнюють досвід з навчання творчого письма, розбудовують систему відповідних методів та прийомів. Натомість в українській вищій освіті програми з навчання письменницької майстерності працюють не так давно, близько двадцяти років, і робіт вітчизняних науковців з аналізом досвіду викладання творчого письма практично немає. Що ж до ролі цього виду роботи в лінгводидактиці, то спостерігаємо, з одного боку, брак уваги до потенціалу творчого письма в навчанні української мови як рідної, а з іншого, активний інтерес до аналізованого феномену в навчанні іноземної мови (розвідки О. Тарнопольського, С. Кожушко, Л. Кінах, Л. Близнюк та багатьох інших), зокрема й української як іноземної (публікація Н. Станкевич [12]). При цьому констатуємо паралельне вживання термінів "творче письмо", "креативне письмо" та англомовного "creative writing" і неоднаковий об'єм цих понять у різних дослідженнях.

Виокремлення раніше не з'ясованих частин загальної проблеми. Очевидно, що вивчення потребує проблема кореляції різних значень терміна "творче письмо" та з'ясування ролі цього виду роботи в навчанні мови.

Формулювання цілей статті. Мету пропонованої розвідки – термінологічний аналіз поняття "творче письмо" та визначення його ролі в навчанні мови – передбачено реалізувати через низку завдань: окреслити історію курсу креативного письма (creative writing) за кордоном та в Україні (у системі вищої, неформальної та середньої освіти рідною мовою); розглянути різні концепції творчого письма в навчанні іноземної мови; схарактеризувати специфіку та переваги цього виду роботи; акцентувати роль творчого письма в навчанні української мови іноземних студентів гуманітарних спеціальностей.

Виклад основного матеріалу. Курс "Creative writing" у системі професійної освіти літераторів, журналістів, філологів загалом, а також у системі середньої та неформальної освіти має велику популярність у світі, зокрема в англомовних країнах. Офіційною точкою відліку історії творчого письма вважають відкриття письменницької програми в університеті Айова в 1936 р., однак дослідники питання наголошують, що задовго до цього в багатьох освітніх осередках Америки була поширена практика створення студентами художніх творів (поезій, новел) та їх колективне обговорення в межах курсів класичної літератури, поетики та композиції [28: 17]. Так само британські науковці прослідковують витоки навчання творчого письма в історії університетів, зокрема Оксфорда й Кембриджа [27: 9–11], ще у XVIII-XIX ст., притому що перша письменницька програма була відкрита в Англії лише в 1970 р.

Сьогодні в трьох англомовних країнах (США, Великобританії, Австралії) створено організації, що допомагають письменникам, які викладають творче письмо. Так, у США з 1967 р. діє Асоціація письменників і письменницьких програм (AWP – Association of Writers & Writing Programs), яка "сприяє розвитку мистецтва письма як

важливої складової якісної освіти і допомагає митцям, викладачам, студентам і читачам сучасних текстів" (*переклад наш – Г.Ш.*) [30]. На офіційному сайті організації зазначено, що вона підтримує 550 коледжів та університетів, 150 письменницьких конференцій і центрів, а також майже 50 000 письменників, які є її членами. Очевидно, що з часу заснування організації, коли в її складі було 12 університетів і 15 письменників, які репрезентували 13 програм творчого письма, відбувся колосальний поступ у сприйнятті креативного письма як складової освіти загалом та як напрямку мистецької освіти зокрема.

Британська Національна асоціація письменників у сфері освіти (NAVE – National Association of Writers in Education), заснована в 1987 р., підтримує розвиток творчого письма в навчанні на всіх рівнях освіти. У 2008 р. NAVE оприлюднила стандарти предмету "Creative writing" у вищій школі та наукових досліджень у цій галузі [25]. У документі визначено creative writing як "вивчення письменницької майстерності (зокрема поезії, художньої прози, драми та нехудожньої прози) і суміжних контекстів у процесі безпосереднього створення текстів і рефлексії над творчим процесом" (*переклад наш – Г.Ш.*) [25: 2], причому "writing" охоплює не лише написані твори, але й перфоменси, усні й записані виступи, створені з допомогою різноманітних електронних, цифрових та інших нових медіа. Укладачі стандартів не обмежують коло жанрів у курсі творчого письма – важливо, щоб текст був не інформаційним повідомленням, а образною інтерпретацією світу, яка залучає до дискусії аудиторію або читача. У стандартах відзначені переваги вивчення творчого письма як академічної дисципліни: розвиває низку когнітивних здібностей, пов'язаних з естетичними, моральними, етичними та соціальними контекстами людського досвіду, формує здатність бачити світ із різних точок зору, що є важливою особистісною компетенцією, заохочує до нестандартного мислення, навчає прагнути вдосконалення якості створеного [25: 4]. Із 2015 р. NAVE започаткувала видання збірника наукових досліджень у галузі творчого письма та методики його навчання "Writing in Practice: The Journal of Creative Writing Research" [33].

Поступово творче письмо як практичний курс навчання письменницької майстерності набув популярності і в інших, не англомовних, країнах. Так, спираючись на німецькі джерела, Л. Кінах і Л. Близнюк стверджують, що креативне письмо в ФРН стало відомим в 70-их рр. минулого століття і сьогодні є доволі популярним, про що свідчать численні спеціальні курси та семінари (Schreibseminare) і творчі майстерні (Schreibwerkstatten) [7]. У Китаї творче письмо набуло статусу дисципліни та окремої освітньої програми в першому десятилітті цього століття, хоча традиція креативного письма китайською мовою загалом довша (у Тайвані курси творчого письма відомі з 60-их рр., а в Гонконзі – з 70-их рр. XX ст.) [29]. На початку XXI ст. creative writing стало популярним у Швеції, де творчого письма навчають і в університетах, і при будинках культури у невеличких містечках на семінарах та майстер-класах [21]. У Польщі, за свідченням Ю. Чеховської, ця практика розвивається більше десяти років у форматі дисципліни в університетських програмах і курсів для приватних фірм та громадських організацій [21]. Більше того – творче письмо стає брендовим прибутковим проектом: у Польщі організовують виїзні творчі семінари в горах, є наміри робити такі майстер-класи в пустелі. "За це платять великі гроші: щоб поїхати на відпочинок, але заодно й навчитися чогось нового та конструктивного" [21].

В Україні 1998 р. в Інституті філології Київського національного університету

ISSN 2078-5119. Теорія і практика викладання української мови як іноземної. 2019. Випуск 14

імені Тараса Шевченка була відкрита спеціальність "Літературна творчість" (пізніше – в інших навчальних закладах на філологічних та гуманітарних факультетах). Хоча курсу з назвою "Творче письмо" чи "Creative writing" у програмі підготовки майбутніх літераторів довгий час не було, без сумніву, саме його зміст і мета реалізувалися в дисциплінах "Теорія і практика віршування", "Теорія і практика прози", "Теорія і практика драми", "Теорія і практика літературної творчості". У сучасній освітній програмі "Літературна творчість і українська мова та література" (бакалаврський рівень) Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка назви цих предметів сформульовані трохи інакше: "Майстерня прози", "Майстерня поезії" і т. д., що відповідає усталеному в західній методиці терміну "workshop" та суті предмету: студенти працюють у "класах" / "майстернях" відомих письменників і критиків. В одній зі спеціалізацій освітньої програми ("Організація літературної діяльності") запропоновано предмет "Практичний курс з написання текстів (creative writing)" – бачимо, що популярний у західній методиці термін і курс входять у систему вищої освіти України, але поки що лише в межах програм з письменницької майстерності (так, предмет "Творче письмо" є серед дисциплін освітньої програми "Літературна творчість" (магістерський рівень) Львівського національного університету імені Івана Франка). Наскільки нам відомо, в Україні в системі підготовки студентів гуманітарних спеціальностей, на відміну від практики західних університетів, такого предмета немає, хоча, підтримаємо думку Р. Семківа [16], подібна дисципліна мала б бути принаймні на всіх філологічних факультетах. Зрушення в цьому аспекті знаменує авторський вибірковий курс "Креативне письмо", запропонований Марією Титаренко для майбутніх журналістів, які навчаються в Українському католицькому університеті [34].

Також творче письмо поступово розвивається в системі української неформальної освіти. У 2010 р. літературний клуб "Маруся" організував проведення Першої літньої літературної школи в Карпатах [22], тренерами якої стали відомі українські письменники, журналісти, перекладачі, культурні менеджери. Починання виявилося вдалим, і з того часу щорічна літературна школа (з 2013 р. цим проектом опікується Центр літературної освіти (LITOSVITA), співзасновником якого був літературний клуб "Маруся"; з 2015 р. започаткована і зимова літературна школа) привертає увагу дедалі більшої кількості як охочих навчитися письменницької майстерності, так і тих, хто вже має певні здобутки на цьому шляху. Так, наприклад, вже на другу літшколу оргкомітет отримав 129 заявок з різних куточків України – довелося обирати 25 найкращих, звертаючи увагу на мотивацію кожного учасника [11]. Прикметно, що термін "creative writing" з'явився вперше в анонсі VI Літньої літературної школи в презентації лекторів ("…кураторка культурних проектів і викладачка creative writing Юстина Чеховська (Польща)" [23]), а з наступного року (2016) посів належне йому місце в програмі школи: "практичні заняття у групах (creative writing), аналіз і обговорення текстів учасників" [24].

Досить популярними є і авторські курси creative writing, зокрема "Творчопис" Ірини Вікирчак (варто відзначити вдалий український еквівалент англійського терміна): з 2014 р. вона провела вісім дводенних "творчописів" у Києві, Львові, Відні, Варшаві, у яких взяли участь майже двісті письменників-початківців [1].

Поступово розвивається мережа курсів письменницької майстерності для дітей і підлітків: Центром літературної освіти започаткований літературно-освітній курс

для дітей 8-12 років “Від вигадки до книжки”, організована Підліткова літературна школа [32]; працюють курси творчого письма для підлітків при літературній майстерні Bartleby & Company [31] тощо. На жаль, у сучасній вітчизняній системі середньої освіти творче письмо не представлене окремим цілісним предметом (як у навчальних закладах Сполучених Штатів Америки та багатьох європейських країн, де цю дисципліну викладають переважно письменники), хоча його окремі елементи входять до шкільного курсу української мови в межах уроків розвитку зв’язного мовлення.

Досить розлогий огляд історії становлення творчого письма показує, що за кордоном цей предмет і вид роботи практикували довгий час для навчання стратегій і тактик створення оригінальних текстів рідною мовою. І лише відносно нещодавно західні методисти почали розглядати творче письмо як один із видів письмового мовлення в методиці навчання іноземних мов [13: 94]. Сучасні вітчизняні дослідження засвідчують зворотну тенденцію: творче письмо активно вивчають і застосовують саме в дидактиці іноземних мов, у той час як у галузі навчання української мови як рідної такий вид письма зазвичай не виділяють (показовим є той факт, що в сучасному словнику-довіднику з лінгводидактики української мови як рідної такого поняття немає [9], а в дослідженні з термінології української мови як іноземної виокремлено поняття “творче письмо” й “креативне письмо” як синонімічні [15]).

З’ясуймо, що саме в методиці навчання іноземних мов називають творчим письмом і як визначають його місце серед інших видів письма. У фундаментальній праці з навчання англомовного письмового мовлення цілком слушно зазначено, що письмо загалом є творчим видом діяльності (крім випадків механічного переписування) [13: 93], тож автори монографії не виокремлюють такий вид, а пропонують поділ англомовного письма, якого навчають у закладах вищої освіти, на дві основні групи: практичне та академічне [13: 99–100]. До практичного письма зараховують тексти, які є необхідними для професійної діяльності чи приватного життя і загалом відзначаються високим ступенем стандартизованості: різноманітні документи, приватні й ділові листи, контракти й угоди, конспекти, анотації, реферати, інструкції. До академічного письма належить корпус текстів, які не є в життєвій практиці необхідними, але слугують академічним цілям (навчанню, підготовці до наукової роботи тощо): академічні есе, статті, звіти, доповіді, тексти презентацій – цим формам регламентованість та клішованість притаманна меншою мірою. Окремо виділені форми (письмо для розваги, ведення щоденника про себе, креативне письмо як створення художніх текстів – поезій, оповідань, п’єс, нарисів), на думку науковців, входять до академічного письма в ролі допоміжних засобів, що підвищують процесуальну мотивацію і прискорюють розвиток навичок та вмінь іншомовного письма [13: 100].

Т. Хедж залежно від призначення та сфери функціонування виділяє академічне письмо – study/academic writing (конспекти, рецензії, короткі виклади, есе), професійне – professional/business writing (ділові листи, контракти, оголошення, статті, ділові записки, протоколи), соціальне – social writing (приватні листи, листівки, електронні та телефонні повідомлення), особисте – personal writing (записи в щоденниках, помітки, рецепти, адреси) і творче – creative writing (творчі письмові роботи: вірші, оповідання, сценарії) [8: 204–206].

Відповідно до традицій лінгводидактики німецької мови, протиставляють

"функціональне", чи "комунікативне", письмо (біографія, приватний і діловий лист тощо) і "творче" ("креативне") письмо (твори, розповіді, оповідання, вірші) [7: 28]. Німецька дослідниця Г. Поммерін визначає креативне письмо як "такий вид довільного письма, яке здійснюється під впливом асоціацій до певного предметного, образного чи мовного імпульсу та сприяє прояву та розвитку "креативності", тобто оригінальності, винахідливості, дару відкриття, відкритості та гнучкості" [7: 29].

Подеколи творче письмо як специфічний вид виокремлюють в абсолютно іншій системі, разом із контрольованим та супроводжувальним [3: 85]. У цьому випадку в межах творчого письма опиняються такі різні види робіт, як складання діалогів, переказ, реферат, твір, написання віршів тощо. Вочевидь, головний критерій у такій системі – ступінь самостійності роботи учнів у процесі письма. Відповідно саме цей термін – самостійне письмо – був би більш доречним на означення виділеного виду.

Бачимо, що, крім останнього випадку, критерії виокремлення творчого письма загалом збігаються: цей вид роботи позначає написання оригінальних текстів, створення яких вимагає уяви, образного мислення, творчого ставлення до мови. Дискусійним, однак, залишається перелік жанрів творчого письма, зокрема це стосується есе: в одних дослідженнях його зараховують до видів творчого письма [7], а в інших протиставляють їм [2; 8; 13]. На нашу думку, причина цього криється в різному розумінні есе в зарубіжній та вітчизняній лінгводидактиці. Так, відповідно до англомовної традиції, навчальне есе – це твір регламентованої структури, за суворими правилами якої будують як окремі абзаци, так і текст загалом [14; 26]. Типовість композиції есе та клішованість головних структур говорить не про творчий характер роботи над ним, а скоріше технологічний: чітко визначені структура й логіка розвитку змісту, обов'язкові конструкції для зв'язку думок, навіть рекомендації про кількість абзаців і речень у кожному з них [10 : 205]. А в українській лінгводидактиці структура навчального твору не така жорстка й допускає різні варіанти та асоціативні відхилення від головної думки, що притаманне українськомовній культурі висловлення думки в письмовому мовленні, на відміну від підкреслено логічного, послідовного, без будь-яких відхилень англомовного письма [13: 34–35]. Із уведенням ЗНО українській лінгводидактиці довелося звернутися до традицій англомовного есе (зрозуміло, що саме вимога суворого дотримання типової структури й використання відповідних конструкцій уможливлює об'єктивну оцінку твору-роздуму – третьої частини всеукраїнського іспиту [4; 20]), але це певною мірою стимулювало розвиток альтернативної концепції есе як вільної форми, протиставленої традиційному шкільному твору [5]. Розуміння есе як виразно особистісного тексту-розмірковування довільної форми, що не претендує на завершеність (виснуване з літературознавчої концепції есе як жанру, позначеного оригінальним стилем і підпорядкованого суб'єктивній логіці), відбито в оновлених програмах з української мови для загальноосвітніх навчальних закладів. У такому тлумаченні, звичайно, есе постає формою саме творчого письма (детальніше про есе в лінгводидактиці, зокрема і в навчанні української мови як іноземної, див: [17; 18].).

Питання жанрів творчого письма як виду роботи в навчанні мови усе ж таки, на нашу думку, є другорядним – головним виступає організація цієї роботи у вигляді безпосередньої творчості на занятті. Індивідуальне чи групове створення тексту або його фрагмента (оповідання, казки, статті до газети, есе, вірша), колективне обговорення, удосконалення й редагування написаного, обмін враженнями,

самостійна домашня робота над створенням остаточного варіанта, індивідуальні консультації-поради викладача, презентація завершеного тексту – ці моменти є засадничими для творчого письма, на відміну від традиційного заняття з вивчення іноземної мови, де після читання й обговорення тексту (фільму, певної проблеми тощо) запропоновано домашнє завдання написати твір. Звісно, у необхідності й користі завдання написати твір немає сумнівів, і воно, безперечно, слугує розвитку вмінь письмового мовлення, але у випадку творчого письма більшою мірою задіяні емоційні чинники, що позитивно впливає на мотивацію вивчення мови й результативність цього процесу. Створення дружньої творчої атмосфери у групі, подолання страху висловлюватися іноземною мовою, задоволення від презентації свого тексту, зростання віри у власні мовні здібності – ці переваги творчого письма переконують у його важливості для навчання іноземної мови і загалом для розвитку особистості учня.

Проблема використання творчого письма в методиці викладання української мови як іноземної вивчена ще мало і потребує окремих досліджень. Наголосимо лише на особливій ролі цієї форми роботи для іноземних студентів-гуманітаріїв, основою професійної комунікативної компетентності яких є текстуальна компетентність – "здатність адекватно розуміти і перетворювати тексти складної структури, позначені своєрідністю авторського стилю" [19 : 61]. Переконані, що систематична робота над створенням власних оригінальних текстів та їхнім удосконаленням за результатами колективного обговорення й консультацій викладача сприяє формуванню в інокомунікантів комплексного відчуття українськомовного тексту.

Висновки. Підсумовуючи проведене дослідження, сформулюємо основні висновки.

1. У сучасній українській лінгводидактиці в результаті запозичення англомовного терміна та його перекладу одночасно функціонують три терміносполуки ("творче письмо", "креативне письмо" і "creative writing") на позначення кількох понять: 1) освітня програма для майбутніх літераторів; 2) дисципліна в системі професійної освіти філологів, журналістів, а також у системі середньої та неформальної освіти рідною мовою; 3) вид навчального письма в процесі оволодіння рідною та іноземною мовами.

2. У перших двох значеннях використовують переважно англомовний термін "creative writing", у третьому значенні більш популярні українські синонімічні сполуки – "творче письмо" і "креативне письмо".

3. За довгий період розвитку creative writing в англомовних країнах сформовано розгалужену систему письменницьких програм на всіх рівнях освіти та створено потужні навчально-методичні платформи для підтримки письменників, які читають курси творчого письма.

4. В Україні відбувається процес становлення системи професійної письменницької освіти (відповідні програми діють уже двадцять років) та мережі курсів у системі неформальної освіти для різних вікових груп, але в закладах загальної середньої освіти, на відміну від ситуації в європейських та американських школах, творче письмо не представлене окремим цілісним предметом.

5. У методиці навчання іноземних мов творче письмо розуміють як написання оригінальних художніх текстів (оповідань, есе, казок, віршів, репортажів тощо), створення яких вимагає уяви, образного мислення, творчого ставлення до мови.

6. При організації роботи з креативного письма важливою умовою є безпосередня творчість учнів/студентів на занятті: індивідуальне чи групове створення тексту або його фрагмента, колективне обговорення, удосконалення й редагування написаного, обмін враженнями, самостійна робота над створенням остаточного варіанта, індивідуальні консультації-поради викладача, презентація завершеного тексту.

7. Створення дружньої творчої атмосфери у групі, подолання страху висловлюватися іноземною мовою, задоволення від презентації свого тексту, зростання віри у власні мовні здібності – ці переваги творчого письма переконують у його важливості для навчання іноземної мови і загалом для розвитку особистості учня.

8. У навчанні української мови як іноземної творче письмо має особливе значення для студентів гуманітарних спеціальностей, адже систематична робота зі створення текстів та їхнього колективного обговорення здатна сприяти розвитку відчуття тексту й мови в цілому, що є ознакою професійної компетентності фахівця-гуманітарія.

Перспективи подальших досліджень проблеми полягають у поглибленому вивченні форм і методів творчого письма в навчанні української мови як іноземної та розробці відповідних навчально-методичних матеріалів.

Список використаної літератури

1. Авторів із Кіровоградщини запрошують на онлайн-курс “Творчопис”. – URL : https://gre4ka.info/anonsy/41849-avtoriv-iz-kirovogradshchini-zaproshuyut-na-onlajn-kurs-tvorchopis

2. *Андрійко І. Ф.* Навчання німецькомовного творчого письма студентів мовних спеціальностей / І. Ф. Андрійко // Іноземні мови. – 2011. – № 4. – С. 26–29.

3. *Гаращук К. В.* Особливості навчання писемного мовлення учнів середнього ступеня загальноосвітньої школи / К. В. Гаращук, Л. А. Гаращук. – Вісн. Житомир. держ. ун-ту імені Івана Франка. – 2004. – № 19. – С. 83–86.

4. *Голоднюк І.* Есе: бліц-курс [воркбук із написання власного висловлення у форматі ЗНО] / І. Голоднюк.– Брустури: Дискурсус, 2017. – 192 с.

5. *Глазова О.* Есе як вид роботи з розвитку писемного мовлення школярів [Електронний ресурс] / О. Глазова. – URL :: http://glazova.org.ua/wp-content/uploads/2017/02/o.glazova_ese_jak_vyd_roboty_z_rozvytku_pysemnogo_movlennia_shkoliariv.pdf

6. *Житкова Е. В.* Использование потенциала креативного письма при обучении взрослых иностранному языку / Е. В. Житкова// Язык и культура. – 2015. – № 3. – С. 100–105.

7. *Кінах Л. С.* Креативне письмо як засіб підвищення мотивації студентів до вивчення іноземної мови / Л. С. Кінах, Л. М. Близнюк. – Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки. – 2009. – № 3. – С. 28–32.

8. *Колесникова И. Л.* Англо-русский терминологический справочник по методике преподавания иностранных языков: справочное пособие / И. Л. Колесникова, О. А. Долгина. – Москва : Дрофа, 2008. – 431 с.

9. *Кочан І. М.* Словник-довідник з методики викладання української мови. Друге видання, виправлене і доповнене / І. М. Кочан, Н. М. Захлюпана. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. – 306 с.

10. *Никуличева Д. Б.* Говорим, читаем, пишем: лингвистические и психологические стратегии полиглотов: учеб.-метод. пособие / Д. Б. Никуличева. – 3-е изд., стер. – Москва : ФЛИНТА : Наука, 2014. – 288 с.

11. "Маруся" провела на Закарпатті другу літературну школу (ФОТО). – ULR: https://zakarpattya.net.ua/News/85956-Marusia-provela-na-Zakarpatti-druhu-literaturnu-shkolu-FOTO

12. *Станкевич Н.* Творче письмо в навчанні української мови студентів-іноземців / Н. Станкевич // STUDIA UKRAINICA POSNANIENSIA. – 2013. – Vol. I – Pp. 201–208.

13. *Тарнопольський О. Б.* Методика навчання студентів вищих навчальних закладів письма англійською мовою / О. Б. Тарнопольський, С. П. Кожушко. – Вінниця : Нова книга, 2008. – 288 с.

14. *Тарнопольський О. Б.* Writing Academically (Писати академічно): Посібник для навчання академічного письма англійською мовою студентів вищих мовних навчальних закладів / О. Б. Тарнопольський, С. П. Кожушко, М. В. Рудакова. – Київ : Фірма "ІНКОС", 2006. – 228 с.

15. *Туркевич О.* Становлення терміносистеми методики викладання української мови як іноземної : монографія / Оксана Туркевич. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 220 с.

16. У дитячій літературі все чудово. – ULR: http://www.barabooka.com.ua/u-dityachij-literaturi-vse-chudovo

17. *Швець Г. Д.* Есе в навчанні української мови як рідної та як іноземної / Г. Д. Швець // Всеукраїнська наукова конференція з міжнародною участю "Професійна комунікація: національна ідентичність у багатомовному світі": Тези доповідей (Черкаси, 25-26 жовтня 2018 р.). – Черкаси, 2018. – С. 166–168.

18. *Швець Г. Д.* Есе як вид роботи з розвитку навичок письмового мовлення іноземних студентів-гуманітаріїв / Г. Д. Швець // Рэспубліканскія Купалаўскія чытанні: зб. навук. прац / рэдкал. : А.С. Садоўская (адк. рэд.) [і інш.]. – Гродна : ЮрСаПрынт, 2017. – С. 315-319.

19. *Швець Г. Д.* Текстова основа навчання української мови іноземних студентів-гуманітаріїв / Г. Д. Швець // Педагогічний альманах: збірник наукових праць / редкол. В. В. Кузьменко (голова) та ін. – Херсон : КВНЗ "Херсонська академія неперервної освіти", 2016. – Випуск 30. – С. 55–61.

20. *Швець Г. Д.* Як писати твір-роздум: навчально-методичний посібник / Г. Д. Швець. – Київ: Фенікс, 2011. – 112 с.

21. *Яремчук О.* Письмо – не блискавка з неба, а кропітка робота": польська перекладачка та лекторка creative writing Юстина Чеховська – про те, чому письменник мусить мати вуха та очі, відкриті до світу // День. – 2015. – 5 березня. – ULR: https://day.kyiv.ua/uk/article/ukrayinci-chytayte/pysmo-ne-blyskavka-z-neba-kropitka-robota

22. 10-15 серпня у Карпатах – "Перша літня літературна школа". – ULR: https://detector.media/community/article/54217/2010-07-07-10-15-serpnya-u-karpatakh-persha-litnya-literaturna-shkola/

23. VI Літня літературна школа. – ULR: https://platfor.ma/mozhlivosti/cources/-vi-litnya-literaturna-shkola-/

24. VII Літня літературна школа в Карпатах. – ULR: http://litosvita.com/455-2/#.W4feg32Q5Es

25. Creative Writing Subject Benchmark Statement. Creative Writing Research Benchmark Statement. – York: NAWE. – 15 c. – ULR: https://www.nawe.co.uk/writing-in-education/writing-at-university/research.html

26. *Folse K. S.* Great essays: An introduction to writing essays. Second edition / K. S. Folse, A. Mushmore-Vokoun, E. V. Solomon. – Boston, New York: Houghton Mifflin Company, 2002. – 179 p.

27. *Harper G.* A Short History of Creative Writing in British Universities / G. Harper // Beck H. Teaching Creative Writing. – London: Palgrave Macmillan, 2012. – P. 9–16.

28. *Henry DeWitt*. A Short History of Creative Writing in America / Henry DeWitt // Beck H. Teaching Creative Writing. – London: Palgrave Macmillan, 2012. – P. 17–24.

29. *Shea G.* Teaching Chinese-language creative writing in Hong Kong: three case studies / G. Shea // TEXT. Special Issue 47 (2017): 1-13. – ULR: https://repository.hkbu.edu.hk/cgi/viewcontent.cgi?article=7419&context=hkbu_staff_publication

30. https://www.awpwriter.org/about/overview

31. http://www.bartleby.com.ua/klas-bartleby/

32. http://litosvita.com/kids-program/#.XLSZ0n2Q6ss

33. https://www.nawe.co.uk/writing-in-education/writing-at-university/writing-in-practice.html

34. https://www.youtube.com/watch?v=-QHT1EkHjZI

References

1. Avtoriv iz Kirovohradshhyny zaproshuyut" na onlajn-kurs “Tvorchopys”. – URL : https://gre4ka.info/anonsy/41849-avtoriv-iz-kirovogradshchini-zaproshuyut-na-onlajn-kurs-tvorchopis

2. *Andrijko I. F.* Navchannya nimec"komovnoho tvorchoho pys"ma studentiv movnyx special"nostej / I. F. Andrijko // Inozemni movy. – 2011. – № 4. – S. 26–29.

3. *Harashhuk K. V.* Osoblyvosti navchannya pysemnoho movlennya uchniv seredn"oho stupenya zahal"noosvitn"oyi shkoly / K. V. Harashhuk, L. A. Harashhuk. – Visn. Zhytomyr. derzh. un-tu imeni Ivana Franka. – 2004. – № 19. – S. 83–86.

4. *Holodnyuk I.* Ese: blic-kurs [vorkbuk iz napysannya vlasnoho vyslovlennya u formati ZNO] / I. Holodnyuk. – Brustury : Dyskursus, 2017. – 192 s.

5. *Hlazova O.* Ese yak vyd roboty z rozvytku pysemnoho movlennya shkolyariv [Elektronnyj resurs] / O. Hlazova. – URL : http://glazova.org.ua/wp-content/uploads/2017/02/o.glazova_ese_jak_vyd_roboty_z_rozvytku_pysemnogo_movlennia_shkoliariv.pdf

6. *Zhitkova E. V.* Ispol'zovanie potenciala kreativnogo pis'ma pri obuchenii vzroslyh inostrannomu jazyku / E. V. Zhitkova// Jazyk i kul'tura. – 2015. – № 3. – S. 100–105.

7. *Kinax L. S.* Kreatyvne pys"mo yak zasib pidvyshhennya motyvaciyi studentiv do vyvchennya inozemnoyi movy / L. S. Kinax, L. M. Blyznyuk. – Naukovyj visnyk

Volyns"koho derzhavnoho universytetu imeni Lesi Ukrayinky. – Luc"k, 2009. – № 3. – S. 28–32.

8. *Kolesnikova I. L.* Anglo-russkij terminologicheskij spravochnik po metodike prepodavanija inostrannyh jazykov: spravochnoe posobie / I. L. Kolesnikova, O. A. Dolgina. – M.: Drofa, 2008. – 431 s.

9. *Kochan I. M.* Slovnyk-dovidnyk z metodyky vykladannya ukrayins"koyi movy. Druhe vydannya, vypravlene i dopovnene / I. M. Kochan, N. M. Zaxlyupana. – Lviv : Vydavnychyj centr LNU im. Ivana Franka, 2005. – 306 s.

10. *Nikulicheva D. B.* Govorim, chitaem, pishem: lingvisticheskie i psihologicheskie strategii poliglotov: ucheb.-metod. posobie / D. B. Nikulicheva. – 3-e izd., ster. – M.: FLINTA: Nauka, 2014. – 288 s.

11. "Marusya" provela na Zakarpatti druhu literaturnu shkolu (FOTO) // https://zakarpattya.net.ua/News/85956-Marusia-provela-na-Zakarpatti-druhu-literaturnu-shkolu-FOTO

12. *Stankevych N.* Tvorche pysmo v navchanni ukrayinskoyi movy studentiv-inozemciv / N Stankevych // STUDIA UKRAINICA POSNANIENSIA. – 2013. – Vol. I – Pp. 201–208.

13. *Tarnopolskyj O. B.* Metodyka navchannya studentiv vyshhyx navchal"nyx zakladiv pys"ma anhlijs"koyu movoyu / O. B. Tarnopol"s"kyj, S. P. Kozhushko. – Vinnycya: Nova knyha, 2008. – 288 s.

14. *Tarnopolskyj O. B.* Writing Academically (Pysaty akademichno): Posibnyk dlya navchannya akademichnoho pys"ma anhlijs"koyu movoyu studentiv vyshhyx movnyx navchal"nyx zakladiv / O. B. Tarnopol"s"kyj, S. P. Kozhushko, M. V. Rudakova. – Kyyiv : Firma "INKOS", 2006. – 228 s.

15. *Turkevych O.* Stanovlennya terminosystemy metodyky vykladannya ukrayins"koyi movy yak inozemnoyi: monohrafiya / Oksana Turkevych. – Lviv : LNU imeni Ivana Franka, 2015. – 220 s

16. U dytyachij literaturi vse chudovo. – ULR: http://www.barabooka.com.ua/u-dityachij-literaturi-vse-chudovo

17. *Shvec" H. D.* Ese v navchanni ukrayins"koyi movy yak ridnoyi ta yak inozemnoyi / H. D. Shvec" // Vseukrayins"ka naukova konferenciya z mizhnarodnoyu uchastyu "Profesijna komunikaciya: nacional"na identychnist" u bahatomovnomu sviti": Tezy dopovidej (Cherkasy, 25–26 zhovtnya 2018 r.). – Cherkasy, 2018. – S. 166–168.

18. *Shvec" H. D.* Ese yak vyd roboty z rozvytku navychok pys"movoho movlennya inozemnyx studentiv-humanitariyiv / H. D. Shvec" // RespublikanskiJa KupalawskiJa chytanni: zb. navuk. prac / redkal. : A.S. SadowskaJa (adk. red.) [i insh.]. – Grodna : JurSaPrynt, 2017. – S. 315–319.

19. *Shvec" H. D.* Tekstova osnova navchannya ukrayins"koyi movy inozemnyx studentiv-humanitariyiv / *Shvec" H. D.* // Pedahohichnyj al"manax: zbirnyk naukovyx prac" / redkol. V. V. Kuz"menko (holova) ta in. – Xerson: KVNZ "Xersons"ka akademiya neperervnoyi osvity", 2016. – Vypusk 30. – S. 55–61.

20. *Shvec" H. D.* Yak pysaty tvir-rozdum : navchal"no-metodychnyj posibnyk / H. D. Shvec". – Kyiv : Feniks, 2011. – 112 s.

21. *Yaremchuk O.* Pys"mo – ne blyskavka z neba, a kropitka robota": pol"s"ka perekladachka ta lektorka creative writing Yustyna Chexovs"ka – pro te, chomu pys"mennyk musyt" maty vuxa ta ochi, vidkryti do svitu // Den". – 2015. – 5 bereznya. –

ULR: https://day.kyiv.ua/uk/article/ukrayinci-chytayte/pysmo-ne-blyskavka-z-neba-kropitka-robota

22. 10-15 serpnya u Karpatax – "Persha litnya literaturna shkola". – ULR: https://detector.media/community/article/54217/2010-07-07-10-15-serpnya-u-karpatakh-persha-litnya-literaturna-shkola/

23. VI Litnya literaturna shkola. – ULR: https://platfor.ma/mozhlivosti/cources/-vi-litnya-literaturna-shkola-/

24. VII Litnya literaturna shkola v Karpatax. – ULR: http://litosvita.com/455–2/#.W4feg32Q5Es

25. Creative Writing Subject Benchmark Statement. Creative Writing Research Benchmark Statement. – York: NAWE. – 15 c. – ULR: https://www.nawe.co.uk/writing-in-education/writing-at-university/research.html

26. *Folse K. S.* Great essays: An introduction to writing essays. Second edition / K. S. Folse, A. Mushmore-Vokoun, E. V. Solomon. – Boston, New York: Houghton Mifflin Company, 2002. – 179 p.

27. *Harper G.* A Short History of Creative Writing in British Universities / G. Harper // Beck H. Teaching Creative Writing. – London: Palgrave Macmillan, 2012. – P. 9–16.

28. *Henry DeWitt*. A Short History of Creative Writing in America / Henry DeWitt // Beck H. Teaching Creative Writing. – London: Palgrave Macmillan, 2012. – P. 17–24.

29. *Shea G.* Teaching Chinese-language creative writing in Hong Kong: three case studies / G. Shea // TEXT. Special Issue 47 (2017): 1–13. – ULR: https://repository.hkbu.edu.hk/cgi/viewcontent.cgi?article=7419&context=hkbu_staff_publicationhttps://www.awpwriter.org/about/overview

30. http://www.bartleby.com.ua/klas-bartleby/

31. http://litosvita.com/kids-program/#.XLSZ0n2Q6ss

32. https://www.nawe.co.uk/writing-in-education/writing-at-university/writing-in-practice.html

33. https://www.youtube.com/watch?v=-QHT1EkHjZI

Стаття надійшла до редакції 10.04.2019
прийнята до друку 22.04.2019

CREATIVE WRITING IN TEACHING NATIVE LANGUAGE AND FOREIGN LANGUAGE

Hanna Shvets

Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Institute of Philology
Department of Ukrainian and Russian as foreign languages
boulevard Taras Shevchenko, 14, room 61, 01017 Kyiv, Ukraine
tel.: 044 239 34 39
e-mail: hannash@meta.ua
http://orsid.org/0000-0002-1068-048X

In modern Ukrainian linguodidactics, as a result of the borrowing of the English-language term and its translation, there are three term combinations to designate several concepts: 1) an educational program for future writers; 2) the discipline in the system of

professional education of philologists, journalists and in the system of secondary and non-formal education; 3) the type of study writing in the process of teaching the native and foreign languages. The English-language term “creative writing” is used mainly in the first two meanings, the Ukrainian synonymic terms are more popular in the third meaning.

During a long period of development of creative writing in English-speaking countries, an extensive system of creative writing programs at all levels of education has been formed and powerful teaching and methodological platforms have been created to support writers teach creative writing. In Ukraine, there is a process of formation of the system of professional writer’s education and network of courses in the system of non-formal education for different age groups, but in institutions of general secondary education, unlike the situation in European and American schools, a creative writing is not a separate educational subject.

In the method of teaching foreign languages, creative writing is understood as the writing of original texts (stories, essays, fairy tales, poetry, reports, etc.), the creation of which requires imagination, figurative thinking, creative attitude to the language. When organizing work on creative writing, the immediate student’s creativity in the classroom is an essential condition: individual or group creation of a text or its fragment, collective discussion, improvement and editing, exchange of impressions, individual teacher's consultations creation of the final variant, presentation of the completed text.

Creating a friendly atmosphere in the group, overcoming the fear of speaking in a foreign language, enjoying the presentation of your text, growing faith in your own linguistic ability – these benefits of creative writing convince of its importance for teaching a foreign language and, in general, for the development of the student's personality.

In the teaching Ukrainian as a foreign language, creative writing has a special role for students of the humanities, since the systematic work on the creation of texts and collective discussion of the created texts can contribute to the development of a sense of the text and language.

Key words: creative writing, Ukrainian language as a foreign language, textual competence, foreign students of humanitarian specialties.